

Jubileji – Jubilees

Franc Rozman – osemdesetletnik

Franc Rozman je leta 1994 v prispevku k razpravi »Kaj se je zgodilo s slovensko zgodovino« v Naših razgledih pod naslovom »Le počasi nova trava raste« zapisal, da bi morali imeti prav zgodovinarji stalno v mislih, da ni »večnih resnic« in da je »večen le dvom«. Sčasoma in s spremenjenimi političnimi razmerami se pač spreminja tudi pogled na zgodovino, kar naj bi nazorno razkrivala zgodovinopisna dela, ki so izšla ob dvestoletnici francoske revolucije, in le vprašati se je mogoče, kakšne bodo »zgodovinarske razprave«, ki bodo v 22. stoletju obravnavale naše stoletje. »Zgodovina je veda, ki ne daje hitrih rezultatov«, je ugotavljal, in pretekla stvarnost ni tako »jasna in enoznačna, kot se dozdeva in bi vedno kdo rad«. Zgodovinopisje mora ravnati kot vsaka znanost: povsem hladno mora motriti preteklost in ne iskati »absolutne resnice, ki je tudi ni«, temveč »ob upoštevanju vseh strani« tkati »videnje« preteklih dogodkov, kot jih »kažejo zgodovinski ostanki«.¹

Zgodovinar mora biti torej po Rozmanovem mnenju »tekač na dolge proge«: sistematičen in potrpežljiv raziskovalec »zgodovinskih ostankov«, hkrati pa temeljit poznavalec vsega, kar je bilo že napisano o problemu, ki ga raziskuje, in razmer v času, o katerem piše. Naš jubilarant je bil sicer, kot sem omenil že v prispevku ob njegovi sedemdesetletnici,² rojen v znamenju dvojčkov (30. maja 1941), »dvojčki« pa so po prepričanju poznavalcev astroloških znamenj svojevrstni »multipraktiki«, ki vedno znova počnejo več stvari hkrati. Toda Rozman se je raziskovanja vse od začetka loteval zelo sistematično. Ko sva se daljnega leta 1968 prijateljsko zblížala na Dunaju, Franček tri leta po diplomi (zame je bil in ostal Franček, kot smo ga imenovali v študentskih letih) in jaz še študent, mi je, čeprav je prišel na Dunaj le kak mesec pred menoj, dobesedno odpiral vrata v arhivske ustanove in knjižnice, saj je že dobro poznal njihovo ureditev in njihova pravila, zdelo se je, kot da se povsod že počuti doma in ga povsod že

¹ Franc Rozman, »Le počasi dobra trava raste«, *Razgledi, časopis za umetnost, družbo in humanistiko*, 10. 6. 1994, 9, 10.

² Peter Vodopivec, »Franc Rozman – sedemdesetletnik«, *Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino* S9, št. 2 (2011): 305–08.

poznajo. Nekaj podobnega se je zgodilo desetletje pozneje v Gradcu, ko mi je pomagal pri vstopu v graški deželni arhiv in pri mojem prvem stiku z njegovim dolgoletnim ravnateljem Gerhardom Pferschjem.

Na neprecenljiv pomen v dunajskih in graških arhivih ter avstrijski nacionalni biblioteki shranjenih gradiv za slovensko zgodovino nas je vztrajno opozarjal tudi ob srečanjih v prvi polovici sedemdesetih let, ko smo tedaj mladi zgodovinarji prihajali na Dunaj že v večjem številu in ko nas je, naš vodnik po mestu in njegovih kavarnah, med drugim pripeljal v Avstrijski inštitut za vzhodno in jugovzhodno Evropo. V inštitutu, kjer je bil od leta 1971 bibliotekar Valter Lukan, smo bili tako lepo sprejeti, da smo ostali nekateri (z Rozmanom vred) z njim tesno povezani vse do njegovega nesrečnega konca leta 2006. Že ob teh naših prvih srečanjih z avstrijskimi kolegi in avstrijskimi znanstvenimi ustanovami nas je Franček zdaj bolj resno, zdaj le hudomušno in provokativno opozarjal na preveč temne barve, s katerimi so nam habsburško monarhijo slikali doma, in nas spodbujal, naj se поблиže seznanimo z avstrijskim zgodovinopisjem. V predavalnicah dunajske univerze sem tako na njegovo pobudo že leta 1968 prvič prisluhnil (precej dolgočasnim) predavanjem Ericha Zöllnerja in Adama Wandruszke in v bližnji univerzitetni knjigarni (danes je ni več) kupil Zöllnerjevo *Geschichte Österreichs*, ki jo imam še vedno v svoji knjižnici.

Rozman je za diplomsko nalogo o slovenskih preporodovcih, ki jo je na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani napisal pod mentorstvom prof. dr. Frana Zwitterja, prejel Prešernovo nagrado za študente, po končanem študiju zgodovine in sociologije leta 1965 pa se je zaposlil na Inštitutu za zgodovino delavskega gibanja v ljubljanski Kazini in bil nato tam zaposlen vse do leta 1994, ko je postal polno zaposleni profesor na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. Ob prihodu na inštitut se je posvetil raziskovanju delavskega in socialističnega gibanja na slovenskem Štajerskem v obdobju habsburške monarhije in postal v naslednjih dveh desetletjih vodilni slovenski poznavalec zgodovine avstrijske in slovenske socialne demokracije. Več razprav in člankov iz zgodovine južnoštajerskega, slovenskega in avstrijskega delavskega in socialdemokratskega gibanja je objavil, že ko je pripravljaval magisterij in doktorat, leta 1972 pa je s temo o socialističnem gibanju na slovenskem Štajerskem do kongresa avstrijske socialne demokracije v Hainfeldu magistriral in pet let pozneje s temo o socialističnem gibanju na slovenskem Štajerskem do prve svetovne vojne doktoriral na Oddelku za zgodovino v Ljubljani. Disertacijo je leta 1979 objavil v knjižni obliki in zanj dobil kar dve (tedaj prestižni) nagradi: Kajuhovo nagrado in nagrado Sklada Borisa Kidriča. Gradivo za magisterij in disertacijo je raziskoval v Ljubljani, Mariboru, Gradcu in na Dunaju, po obrambi doktorata pa je odšel še na osemmesečni študij na ugledni Inštitut za evropsko zgodovino v Mainzu. Že leta 1971 je pri Cankarjevi založbi izšel njegov prevod *Socialne zgodovine evropskega delavskega gibanja* nemškega politologa Wolfganga Abendrotha, znanega polemičnega utemeljitelja t. i. marburške politološke šole in glasnega zagovornika študentskega uporništva v Zvezni republiki Nemčiji v šestdesetih letih. Abendrothova knjiga je bila prvi moderni, nedogmatski oris zgodovine evropskega delavskega gibanja v slovenskem jeziku.

Rozman je po opravljeni disertaciji nadaljeval raziskovanje delavskega in socialističnega gibanja. Medtem ko je v magisteriju in doktoratu predstavil predvsem organizacijski razvoj, nacionalne usmeritve in predstave ter vsakodnevni politični boj južnoštajerskega delavstva in delavskih društev, je v razpravah in člankih v znanstvenih revijah in publikacijah obravnaval tudi teoretska in idejna razhajanja med slovenskimi socialdemokratskimi voditelji in ideologi. Med temi so njegovo pozornost že v začetku sedemdesetih let pritegnili »zapiskarji«, pisal pa je tudi o odnosu socialne demokracije do kmečkega vprašanja ter o jugoslovanskih in avstroslovističnih predstavah voditeljev Jugoslovanske socialnodemokratske stranke. Leta 1981 je z nemško štipendijo zopet odšel na študij v Mainz in nato še v München, v okvirih raznih štipendijskih možnosti in izmenjav pa je prav tako še naprej raziskoval na Dunaju. Hkrati se je z referati udeleževal znanstvenih sestankov v Avstriji in raznih mestih nekdanje Jugoslavije in si pridobil znance in prijatelje med avstrijskimi in jugoslovanskimi kolegi. Ko sva se leta 1975 skupaj udeležila zame, ki sem bil tedaj prvič priča ostrim polemичnim spopadom med vzhodnoevropskimi in zahodnoevropskimi zgodovinarji, zelo razburljive konference zgodovinarjev delavskega gibanja v Linzu o ideji in politiki Ljudske fronte v tridesetih letih preteklega stoletja, me je med drugim seznanil z nadvse uglednim profesorjem Hansom Mommsenom, pravnikom Nobelovega nagajenca, in imel sem vtis, da so ga tudi v Linzu že povsem »posvojili«. Konferenc v Linzu se je udeleževal od konca šestdesetih let in bil od leta 1988 član njihovega strokovnega sveta.

Rozman je v osemdesetih letih večkrat kritično opozoril, da bi morali slovenski zgodovinarji, ki so podrobno raziskovali zgodovino slovenskega komunizma in komunističnega gibanja, podobno pozorno raziskati tudi nekomunistična gibanja in stranke, toda za njegove zamisli o raziskovanju socialistov v obdobju med obema vojnama in političnega gibanja Nemcev na Slovenskem v 19. stoletju v še togem politično-ideološkem ozračju osemdesetih let preteklega stoletja ni bilo razumevanja. Bolj odmevna so bila njegova opozorila na moderne težnje v raziskovanju socialističnega in delavskega gibanja v zahodni Evropi, kjer so raziskovalci vse bolj raziskovali ne le zgodovino delavskih organizacij, njihovih programov in politik, temveč tudi delavsko kulturo, delavske življenjske razmere, socialne razlike in nasprotja med različnimi skupinami delavstva ter idejna razhajanja med socialdemokratskimi in delavskimi skupinami in voditelji. Tako je ob doma in v tujini objavljenih razpravah in člankih, ki so obravnavali nacionalne in politične teme iz zgodovine slovenske, jugoslovanske in avstrijske socialne demokracije, pisal o počasnem sprejemanju marksizma med slovenskim delavstvom v 19. stoletju, o slovenskem anarhistu Albinu Potisku, o nazorih Albina Prepeluha in o praznovanju 1. maja (to temo je z Mirkom Stiplovškom in Janezom Kosom leta 1986 obdelal tudi v posebni publikaciji). Že leta 1983 je skupaj z Mirkom Stiplovškom prav tako objavil kratek knjižni oris rudarskih stavk na Slovenskem, leta 1984 pa je s spremno besedo pospremil Prepeluhove *Politične spise*, ki jih je v Trstu izdala Založba tržaškega tiska.

Zgodovini socialističnega in delavskega gibanja je ostal zvest tudi po letu 1991. Leta 1991 je v zbirki Viri Arhivskega društva Slovenije izšla njegova objava korespondence

Albina Prepeluha, dvajset let pozneje, leta 2011, pa je z Brankom Marušičem pripravil še z uredniškimi opombami in spremnim besedilom opremljeno knjižno izdajo *Stockholmske spomenice Henrika Tume*. Gesla s področja zgodovine delavskega in socialdemokratskega gibanja in o njegovih vodilnih osebnostih prevladujejo tudi med prispevki, ki jih je napisal za *Enciklopedijo Jugoslavije*, *Slovenski biografski leksikon*, *Slovensko kroniko XX. stoletja* in *Enciklopedijo Slovenije* (to je od leta 1985 sourejal kot področni urednik, bil pa je tudi član uredniškega odbora *Kronike XX. stoletja*). Med njegovimi znanstvenimi objavami v domačih in tujih zgodovinske revijah so v devetdesetih letih in v začetku novega tisočletja še razprave in članki o pogledih slovenskih socialnih demokratov na nacionalno, jugoslovansko in kmečko vprašanje, o Etbinu Kristanu in njegovi ideji personalne avtonomije, o Dragotinu Lončarju in o odnosu slovenske socialne demokracije do Kreka, za knjigo *Zastave vihrajo* o spominskih dnevih in praznovanjih na Slovenskem od 19. stoletja dalje, ki jo je izdal skupaj z Vasilijem Melikom in Božom Repetom, pa je prispeval uvodno poglavje o praznikih in praznovanju v habsburški monarhiji. V zadnjih dveh desetletjih je, kot sem opozoril že ob njegovi sedemdesetletnici, kljub občasnim, zanj značilnim malodušnim napovedim, da ne bo nič več pisal, ker se mu »nič več ne ljubi in tako ali tako nihče nič ne bere«, polje svojega strokovnega zanimanja še opazno razširil, vseeno pa se je še leta 2018 z referatom o Ivanu Cankarju in slovenski socialni demokraciji na simpoziju v Slovenski matici znova vrnil tudi k zgodovini slovenske socialne demokracije.

Rozman je seveda ob raziskovanju zgodovine delavskega gibanja in socialne demokracije ves čas pisal tudi o drugih zgodovinskih temah. Že leta 1970 je na pobudo Vasilija Melika, kot mi je povedal, napisal in objavil razpravo o socialni sestavi naročnikov predmarčnih *Novic*, ki je vse do danes edini natančnejši prikaz socialnega izvora naročnikov slovenskega časopisa v habsburški dobi. Med njegovimi objavami v osemdesetih letih so med drugim razprave o slovenskih socialistih in koroškem plebiscitu, pisanju Bleiweisovih *Novic* o delavskem vprašanju, spominih barona Schwegla, procesu proti preporodovcem, za knjigo o Bledu (v podobi in besedi), ki je izšla leta 1989, pa je prispeval kratek oris Bleda v zgodovini in skupaj z Božom Benedikom napisan prispevek o obiskovalcih Bleda. V drugi polovici devetdesetih let je uredniško in avtorsko sodeloval še pri zasnovi in pripravi knjige o razglednicah Bleda (skupaj z Božom Benedikom in Leopoldom Kolmanom), v bibliografiji njegovih objav v zadnjem desetletju preteklega stoletja pa zasledimo še razprave in članke o francoski revoluciji v slovenskem delavskem tisku, o političnem življenju mariborskih Nemcev, o prispevkih Josipa Žontarja k zgodovini jugovzhodne Evrope in o raznih osebnostih slovenskega javnega in političnega življenja v 19. in 20. stoletju (o Antonu Füsturu, ki je sploh večkrat pritegnil njegovo pozornost, Francu Sernecu, Josipu Jaklinu, Dragotinu Gustinčiču in Božidarju Borku). Leta 1993 je znova potoval v Nemčijo, kjer je kot štipendist evropske ustanove Tempus šest mesecev študijsko bival v Bochumu.

V zadnjih dveh desetletjih so se teme, ki se jim je posvečal, kar množile. Raziskoval in predstavil je Turnerjeve štipendiste, opozoril na pomen Turnerjevih štipendij, orisal življenje Pavla Turnerja in pisal o njegovi korespondenci z Dragotinom Lončarjem. V

posebni številki *Kronike*, posvečeni Olgi Janša Zorn, je osvetlil sodelovanje ljubljanskega stavca Miroslava Hubmajerja v protiosmanski vstaji v Pirinski Makedoniji, v *Časopisu za zgodovino in narodopisje* je objavil razprave o uredniškem delu Antona Korošca v *Slovenskem gospodarju*, o volitvah na gospostvu Hrastovec na Spodnjem Štajerskem leta 1848 in o treh Slovencih, ki so se bojevali v burski vojni, v letih 2004 in 2007 pa je za dve knjižni izdaji uredil in s spremno besedo opremil spomine (za izdajo leta 2007 tudi pisma) avstrijskega diplomata barona Josepha Schwegla, rojenega v Zgornjih Gorjah pri Bledu (Schweglove spomine je v prvi knjigi z naslovom *Na cesarjev ukaz* tudi prevedel). Posebna novost za slovensko zgodovinoisje so njegove razprave o visokih avstrijskih častnikih, generalih in admiralih s poreklom s slovenskega ozemlja. V razpravi o častnih občanah Bleda do druge svetovne vojne se je leta 2018 ponovno usmeril k zgodovini Bleda, za zbornik ob sedemdesetletnici kolega in prijatelja Dušana Nečaka, ki je izšel istega leta, pa je prispeval duhovite »skice« družabnega življenja in nekaterih vidnih udeležencev Berlinskega kongresa leta 1878.

Rozman je že v sedemdesetih in osemdesetih letih glasno ugotavljal, da je slovensko zgodovinoisje preveč enostransko usmerjeno k raziskovanju slovenske zgodovine in bi se morali slovenski zgodovinarji tesneje povezati s tujimi, zlasti avstrijskimi in jugoslovanskimi raziskovalci in njihovimi znanstvenimi ustanovami. V sedemdesetih letih se je tako aktivno vključil v prijateljsko in strokovno sodelovanje, ki se je tedaj razvilo med slovenskimi in avstrijskimi zgodovinarji mlajše in srednje generacije, od druge polovice osemdesetih let pa je zavzeto sodeloval tudi pri organizaciji avstrijsko-madžarsko-slovensko-hrvaških kulturnozgodovinskih simpozijev Modinci-Mogersdorf in spodbujal k aktivni slovenski udeležbi na modinških srečanjih. Po slovenski osamosvojitvi je s skupino sodelavcev organiziral simpozije Modinci v Sloveniji: v Rogaški Slatini (1992), na Ptuju (1998), v Murski Soboti (2003) in Celju (2010), njegova prizadevanja, da bi prepričal vodstvo mariborske univerze, naj spremeni v času rektorja Ludvika Toplaka sprejeto odločitev, da slovenskega sodelovanja na simpozijih Modinci in njihove organizacije ne bo več finančno podpiralo, pa so bila neuspešna. Od leta 1987 je bil vodja slovenskega dela sprva jugoslovansko-avstrijske in po propadu Jugoslavije slovensko-avstrijske komisije zgodovinarjev in je leta 1993 organiziral prvo in (zaradi avstrijskega nezanimanja) zadnje srečanje slovensko-avstrijske komisije na Bledu. Referate s tega srečanja je zbral v dvojezični slovensko-nemški publikaciji pod naslovom *Sosed v ogledalu soseda*, ki je izšla leta 1995.

Čeprav za funkcije in zadolžitve v društvih in ustanovah ni kazal večjega veselja, si jih je z leti nabral kar nekaj in vse je opravljal zelo resno. Kar sedem let (od 1983 do 1990) je bil glavni urednik *Prispevkov za zgodovino delavskega gibanja*, ki so se prav med njegovim urednikovanjem (1987) preimenovali v *Prispevke za novejšo zgodovino*, in sodelavci revije smo lahko vedno znova ugotavljali, da zelo natančno prebere vsak rokopis. Konec osemdesetih let je bil tudi član uredništva *Jugoslovanskega istorijskega časopisa*, od srede devetdesetih let uredniškega odbora *Zgodovinskega časopisa* in od leta 1998 *Časopisa za zgodovino in narodopisje* ter znova *Prispevkov za novejšo zgodovino*. Kot urednik je prav tako sodeloval pri pripravi nekaterih drugih publikacij in

knjig, med drugim zbornika referatov zborovanja slovenskih zgodovinarjev leta 1996 na Bledu o razvoju turizma v Sloveniji, ki ga je uredil skupaj z Žarkom Lazarevičem, in zbornika *Od Maribora do Trsta: 1850–1914* o slovenskih mestih pred prvo svetovno vojno, ki ga je uredil skupaj z Darkom Frišem (leta 1998 ga je izdala Pedagoška fakulteta v Mariboru). V letih 1986–1988 je bil predsednik Zgodovinskega društva v Ljubljani, v letih 1994–1996 pa predsednik Zveze zgodovinskih društev za Slovenijo. Leta 1998 je postal še član sveta za splošno izobraževanje in njegove komisije za učbenike ter sveta za visoko šolstvo, kjer je bil predsednik komisije za humanistične in družboslovne znanosti.

Rozmana so leta 1986 na Pedagoški fakulteti v Mariboru povabili, naj začne predavati zgodovino Slovencev in južnoslovanskih narodov od srede 18. stoletja do konca prve svetovne vojne. Sam je sicer sprva razmišljal o predavanjih o zgodovini socialnih idej in gibanj na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer pa za reorganizacijo in razširitev predmetnika z novimi specialnimi temami ni bilo posluha. Od leta 1986 je tako začel predavanja na Univerzi v Mariboru (leta 1989 je bil izvoljen v naziv rednega profesorja), v letih 1988–2004 pa je zgodovino jugovzhodne Evrope od srede 18. stoletja do leta 1918 predaval tudi na Oddelku za zgodovino v Ljubljani. Leta 1994 se je, kot že omenjeno, na Pedagoški fakulteti mariborske univerze polno zaposlil in leto pozneje postal njen dekan (do leta 1999). Njegovo upokožitev leta 2012 je pospešil ZUJF, upokojil se je 1. avgusta, v pedagoškem procesu Oddelka za zgodovino mariborske Filozofske fakultete pa je zadnjič sodeloval v študijskem letu 2014/2015.

Rozman od študentskih let slovi kot strasten bralec, ki neutrudno prebira domačo in tujo zgodovinopisno literaturo in celo dela svojih kolegov (kar med kolegi zgodovinarji ni tako samo po sebi umevno), hkrati pa navdušeno bere in dobro pozna leposlovje (kar med kolegi zgodovinarji prav tako ni zelo pogosto). V isti sapi je neustavljiv »potepuh«. V sedemdesetih letih, ko sva s Citroenovim spačkom križarila po Avstriji, se je večkrat izkazalo, da kraje, ki so bili zame povsem novi, že dobro pozna, pozneje pa ni prepotoval le še velikega dela Evrope in nekaterih dežel zunaj nje, temveč tudi mnogo večji del nekdanje habsburške monarhije kot katerikoli slovenskih zgodovinarjev: še pred nedavnim sem v dveh knjigah v svoji knjižnici našel razglednici z njegovih obiskov Lvova in ukrajinskih Černovic, ki mu ju še danes zavidam. In ne nazadnje: Franček Rozman je prav tako izjemen kolega in prijatelj kot poslušalec in sogovornik. Z njim je mogoče ob vsaki uri in priložnosti razpravljati o najrazličnejših, skoraj brezštevilnih temah in podpisani tudi v dneh pred njegovim tokratnim jubilejem komaj čakam, da se po dolgi prekinitvi, ko se zaradi korone nisva srečevala, ponovno vidiva in sedeva k pogovoru v ljubljanski Platani.

Peter Vodopivec

Nevenka Troha – sedemdesetletnica

Ob različnih obletnicah, ki jih zgodovinarji zaznavamo in obeležujemo, saj so tudi nekakšna opora pri predstavljanju preteklosti, se zavemo dejstva, da čas teče. Do časa, ki je sicer tudi fizikalna kategorija, koliko pa je fizična, pa je že težje vprašanje, imamo zgodovinarji svoj odnos. Glede minevanja časa, kot ga po navadi zaznavamo, pravijo, da gre pri tem za subjektiven občutek. A objektivno, ne glede na občutek, čas teče in – kot pravi pregovor – nič ne reče. Zgodovinarji pa vseeno želimo ujeti čas, minuli čas, dogajanje v njem, saj je preteklost naš »vrtiček«, ki ga obdelujemo. V tem »vrtičku« se tudi sami znajdemo ob kakšni življenjski obletnici, ko kdo o tebi napiše kakšno besedo in ti posveti kakšno dobro misel o tvoji preteklosti v dejavnosti, s katero si si zaslužil jubilejni zapis, pa tudi o prihodnosti. Čas, v »okviru« katerega smo, namreč izraža zaporedje od preteklosti do prihodnosti skozi sedanost. To velja tudi za zapis ob sedemdesetletnici dr. Nevenke Troha. Doletela me je naloga, na neki način kar težka, hkrati pa tudi prijetna, da ob njenem življenjskem jubileju napišem o njej, sodelavki, kolegici in predvsem prijateljici, nekaj misli in dejstev o življenju in delu, ki ga je opravila kot zgodovinarica. Zlasti o njenem zgodovinskem delu.

Življenje se začne z rojstvom. Nevenka Troha je bila rojena na Vidov dan (po gregorijanskem koledarju), 15. junija 1951 v Ljubljani. Sicer pa izvira iz Revirjev, včasih označenih kot črni, včasih (sedaj sicer vedno redkeje) tudi rdeči; črni zaradi črnega premoga, rdeči pa zaradi upornosti prebivalstva in boja za delavske pravice. Za Nevenko je mogoče reči, da pripada rdečim Revirjem. Njen domicil so Trbovlje, povezana pa je tudi s Hrastnikom, od koder izvira očetova družina, in z Zagorjem. Nevenka je vsekakor prava Revirčanka. Pa ne le zemljepisno, temveč tudi duhovno, značajsko, če veljajo značajske značilnosti, s katerimi se tamkajšnji ljudje radi postavijo. Gre za trdne značaje, težko upogljive in spremenljive, hkrati pa za tople, tovariške in predvsem neposredne. Takšna je vsekakor Nevenka. V dobrem in slabem.

Nevenka je zgodaj, še kot majhna deklica, izgubila mamo, ki je umrla zaradi tuberkuloze, ki jo je dobila v partizanih med hudo zimo 1944/1945. Živela je s staro mamo, ki je bila Čehinja, in starim očetom. Oba sta pred tem vzgojila svoje štiri otroke, in to z veliko ljubeznijo, ko je bilo treba, pa tudi strogostjo. Nevenka je leta 1969 maturirala na trboveljski gimnaziji in se nato vpisala na Filozofsko fakulteto ljubljanske univerze; odločila se je za študij zgodovine in sociologije.

Svojo poklicno pot je začela kot muzealka. Kot zgodovinarica je namreč, vsaj po mojem vedenju, delovala v vseh treh dejavnostih, za katere zgodovinarji menimo, da so tiste, ki se vsaka na svoj način ukvarja s preteklostjo ali prikazovanjem in predstavljanjem preteklosti. Poleg dela v muzeju je delala še v arhivu kot arhivistka in nato kot raziskovalka zgodovine. Menim, da je ena redkih, če ne edina med zgodovinarji